

Adviezen bij zand in de darmen

Onze paardendierenartsen worden zeer regelmatig geconfronteerd met problemen ten gevolge van zand in de darmen bij het paard. Meestal is het zandprobleem niet acuut ontstaan, maar heeft het paard gedurende langere tijd steeds kleine beetjes zand mee naar binnen gewerkt. Het zand hoopt zich op in de darmen en op een gegeven moment ontstaan hierdoor problemen in het maagdarmkanaal.

Symptomen

Zand in de darmen kan verschillende klachten veroorzaken bij het paard. Vermageren, dorre vacht, diarree en koliek zijn de meest voorkomende symptomen. De mate van koliek kan variëren van licht ongemakkelijk zijn tot zeer ernstige koliekverschijnselen. De koliek ontstaat door irritatie en/of verstopping van de darm.

Diagnose

Door middel van mestonderzoek is te bekijken of er teveel zand in het maagdarmkanaal zit. Dit onderzoek is eenvoudig uit te voeren door enkele verse mestballen in een doorzichtige plastic handschoen in water op te lossen en de handschoen enige tijd op te hangen. Eventueel aanwezig zand bezinkt dan naar de topjes van de vingers in de handschoen. Het onderzoek kan het beste enkele dagen achter elkaar herhaald worden omdat de uitscheiding van zand via de mest doorgaans niet gelijkmatig verloopt.

Behandeling: managementadviezen

Uiteraard moet zo veel mogelijk voorkomen worden dat het paard nog meer zand opneemt.

- Het paard niet op een kale weide laten grazen.
- Hooi buiten niet van de grond voeren maar uit een hooiruif die bij voorkeur op een stuk bestrating staat.
- Het paard veel beweging geven, dit stimuleert de darmmotiliteit

Behandeling: voeradviezen

- Gedurende de hele dag goed ruwvoer ter beschikking stellen. Ruwvoer neemt het zand mee uit de darmen.
- Zorg ervoor dat het paard nooit langer dan 6 uur geen eten heeft. Maak hiervoor eventueel gebruik van 'slowfeeders' of fijnmazige hooinetten

Richtlijn minimaal gewenste hoeveelheid ruwvoer:

Gewicht paard	Hooi (80% droge stof)	Voordroogkuil (65% droge stof)
600 kg	11,3 kg	13,8 kg
500 kg	9,4 kg	11,5 kg
400 kg	7,5 kg	9,2 kg
300 kg	5,6 kg	6,9 kg

- Voedingssupplement op basis van psyllium (Sand-Oil 369, verkrijgbaar bij Dierenkliniek Oldenzaal-Losser). Dit is ook preventief te gebruiken. Bij langdurig gebruik neemt de werkzaamheid af. Daarom raden we aan om het product gedurende 1 week per maand aan het paard te voeren.
- Een koffiekopje vol lijnzaad per dag.
- Of lijnzaad koken: na koken ontstaat er een gel-achtige substantie. Veel paarden vinden dit erg lekker. Het is ook mogelijk om het met brok te vermengen zodat er een soort slobber ontstaat. Het slijm neemt het zand mee en beschermt de darmwand tegen verdere irritatie.

